

УХИЛЕННЯ ТА ЗЛІСНЕ УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ НА ДИТИНУ: ВІДМІННОСТІ У ПРАВОВИХ НАСЛІДКАХ

Ольга Розгон,
доцент, к. ю. н.

У цій статті ми розглянемо основні питання щодо стягнення аліментів на утримання дитини та злісного ухилення від сплати коштів на утримання дітей (аліментів).

Батьки можуть узгодити питання надання утримання дитині як без втручання суду шляхом укладання договору про сплату аліментів на дитину, так і шляхом примусового стягнення аліментів за рішенням суду.

Згідно зі ст. 180 Сімейного кодексу України¹ батьки зобов'язані утримувати своїх неповнолітніх дітей. Відповідно до ст. 184 СК, якщо платник аліментів має нерегулярний, мінливий дохід, частину доходу отримує в натурі, а також за наявності інших обставин, які мають істотне значення, суд за заявою платника або отримувача може визначити розмір аліментів у твердій грошовій сумі.

Відповідно до ст. 18, 27 Конвенції ООН про права дитини від 20.11.89 р. держави-учасниці докладають усіх можливих зусиль, щоб забезпечити визнання принципу загальної та однакової відповідальності обох батьків за виховання і розвиток дитини.

Найкращі інтереси дитини є предметом їх основною піклування. Держава визнає право кожної дитини на рівень життя, необхідний для її фізичного, розумового, духовного, морального і соціального розвитку.

Батьки несуть основну відповідальність за забезпечення в межах своїх здібностей і фінансових можливостей умов життя, необхідних для розвитку дитини.

Батьки або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність за створення умов, необхідних для всебічного розвитку дитини, відповідно до законів України (ст. 8 Закон України від 26.04.01 р. № 2402 «Про охорону дитинства»²). Предметом основної турботи та основним обов'язком батьків є забезпечення інтересів своєї дитини (ст. 11 цього Закону).

Згідно з положеннями ч. 1 ст. 3 Конвенції ООН, ч. 7 — 8 ст. 7 СК при вирішенні будь-яких питань щодо дітей суд повинен виходити з якнайкращого забезпечення інтересів дитини, особливо при захисті одного з основних прав дитини — права на утримання. Таке право кореспондується з конституційним обов'язком батьків утримувати дитину до її повноліття, що закріплений в Основному Законі (ст. 51), а також у СК (ст. 180) та гарантується державою. У свою чергу, ст. 15 СК чітко регламентовано, що сімейні обов'язки не можуть бути перекладені на іншу особу.

¹ Далі за текстом — СК.

² Далі за текстом — Закон № 2402.

ВІДМІННОСТІ МІЖ УХИЛЕННЯМ ТА ЗЛІСНИМ УХИЛЕННЯМ ВІД СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ

Під ухиленням від сплати аліментів слід розуміти не тільки пряму відмову від сплати присуджених судом аліментів на дітей, а й приховування винним свого дійсного заробітку, зміну роботи або місця проживання з метою уникнути утримань за виконавчим листом, а також інші дії, які свідчать про ухилення від сплати за рішенням суду коштів на утримання дітей.

Статтею 183-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення України³ передбачено *адміністративну відповідальність* за несплату аліментів на утримання дитини, одного з подружжя, батьків або інших членів сім'ї, що призвела до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 6 місяців із дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, у вигляді виконання суспільно корисних робіт на строк від 120 до 240 годин. Повторне протягом року вчинення вищезазначеного правопорушення тягне за собою виконання суспільно корисних робіт на строк від 240 до 360 годин.

Примітка. Під *повторним вчиненням* правопорушення у цій статті слід розуміти невжиття особою заходів щодо сплати аліментів протягом 2 місяців із дня відбуття адміністративного стягнення у вигляді суспільно корисних робіт, призначеного з підстав, передбачених цією статтею.

Згідно із приміткою до ст. 164 Кримінального кодексу України⁴ під *злісним ухиленням* від сплати коштів на утримання дітей (аліментів) слід розуміти *будь-які діяння боржника, спрямовані на невиконання рішення суду* (приховування доходів, зміну місця проживання чи місця роботи без повідомлення державного виконавця, приватного виконавця тощо), *які призвели до виникнення заборгованості зі сплати таких коштів у розмірі, що сукупно складає суму виплат за 3 місяці відповідних платежів*.

У нормі ст. 164 КК встановлено 2 види діянь:

1) злісне ухилення від сплати встановлених рішен-

ням суду коштів на утримання дітей (аліментів), якщо це призвело до виникнення заборгованості зі сплати таких коштів у розмірі, що сукупно складає суму виплат за три місяці відповідних платежів (матеріальний склад злочину),

або

2) злісне ухилення батьків від утримання неповнолітніх або непрацездатних дітей, що перебувають на їх утриманні (формальний склад злочину). На сьогодні «злісність» як ознака ухилення батьків від утримання дітей (друга форма діяння) так і залишилася оціночним поняттям⁵.

При визначенні «злісності» при ухиленні від утримання дітей слід брати до уваги час, протягом якого винна особа ухилялась від утримання, її спосіб життя та наявність і розмір доходів. У разі виправдовування особи відсутністю постійної роботи — наявність факту звернення особи у період безробіття до органів державної служби зайнятості для взяття на облік із метою сприяння у доборі підходящої роботи. Крім того, це можуть бути випадки, коли особа втратила офіційний статус безробітного у порядку, передбаченому п. 5 ч. 1 ст. 45 Закону України «Про зайнятість населення», внаслідок дворазової відмови від пропонування підходящої роботи за професією (спеціальністю)⁶.

Злісне ухилення від сплати аліментів за договором про сплату аліментів слід кваліфікувати як злісне ухилення батьків від утримання неповнолітніх або непрацездатних дітей (друга форма об'єктивної сторони аналізованого злочину).

Статтею 185 СК передбачений обов'язок батьків брати участь у *додаткових витратах на дитину*, що викликані особливими обставинами (розвитком здібностей дитини, її хворобою, каліцтвом тощо). Додаткові витрати на дитину можуть фінансуватися наперед або покриватися після їх фактичного понесення одноразово, періодично або постійно. Згідно з роз'ясненням, наданим у постанові Пленуму ВСУ від 15.05.06 р. № 3 «Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення алімен-

³ Далі за текстом — КпАП.

⁴ Далі за текстом — КК.

⁵ Євтеєва Д. П. Про деякі питання застосування норми щодо ухилення від сплати аліментів на утримання дітей (ст. 164 КК України). Вісник Асоціації кримінального права України. 2017. № 1(8). С. 117—131. URL: journal.lduvs.lv.ua/index.php/journal/article/view/361/321.

⁶ Оксаніченко А. С. Поняття злісності за кримінальним правом України. Дис. за спеціальністю 12.00.08. Дніпро, 2020. 221 с. URL: dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/d2/dissertations/6/2.pdf.

тив», — додаткові витрати на утримання дитини, викликані особливими обставинами, є фактично зазначеними або передбачуваними витратами, які необхідно визначати у твердій грошовій сумі. При одночасному розгляді вимог про стягнення аліментів і додаткових витрат вони мають бути визначені у рішенні окремо.

Додаткові витрати є видом утримання, тому разом з аліментами, встановленими рішенням суду, аліментами за договором між батьками та іншими засобами утримання (одягом, харчовими продуктами, побутовими речами тощо) їх слід відносити до предмета злочину за ст. 164 КК.

Злісне ухилення від сплати додаткових витрат на утримання дитини також можливо розглядати як другу форму об'єктивної сторони досліджуваного злочину. Особу може бути притягнуто до кримінальної відповідальності за ст. 164 КК за ухилення від сплати додаткових витрат за сукупності таких умов: 1) особа не бере жодної участі в утриманні дитини; 2) вимога про стягнення аліментів до цієї особи не була подана (така ситуація передбачена у ст. 185 СК); 3) розмір участі цієї особи у додаткових витратах було визначено судом; 4) такі витрати мають періодичний або постійний характер; 5) судом установлені в діях особи ознаки злісності ухилення від їх сплати⁷.

Відобразимо на прикладах судової практики різницю між *ухиленням і злісним ухиленням від сплати аліментів* у процесуальному порядку та правових наслідках.

Так, за матеріалами справи⁸ апеляційним судом встановлено, що постановою Дніпровського районного суду м. Києва від 15.01.20 р.⁹ ОСОБА_1 визнано винним у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 183-1 КпАП, та накладено стягнення у вигляді 240 годин суспільно корисних робіт. Відповідно до постанови суду ОСОБА_1 не сплачує аліменти ОСОБА_2 на утримання сина ОСОБА_3 у розмірі 1500 грн щомісяця.

Як убачається з постанови, встановивши вину ОСОБА_1 у несплаті аліментів на утримання дитини, суд кваліфікував його дії за ст. 183-1 КпАП. Саме з посиленням у резолютивній частині на ст. 183-1 КпАП суд наклав на ОСОБА_1 стягнення у вигляді 240 годин суспільно корисних робіт.

Однак відповідно до ст. 183-1 КпАП, у редакції Закону № 2475 від 03.07.18 р., зазначена стаття містить три частини, які регламентують як відповідальність за вчинення тих чи інших дій, так і вид та розмір стягнень за цим Кодексом. Проте суд, установивши в діях ОСОБА_1 склад адміністративного правопорушення, ні в мотивувальній, ні в резолютивній частинах постанови не зазначив частину ст. 183-1 КпАП, якою передбачена його відповідальність, що призвело до неправильного застосування закону України про адміністративну відповідальність і відповідно до ст. 294 КпАП є підставою для скасування постанови суду та ухвалення нової постанови за результатами розгляду справи в суді апеляційної інстанції. Тому суд вирішив, що апеляційна скарга ОСОБА_1 у частині порушення судом норм матеріального права є слушною та підлягає частковому задоволенню, а постанова суду першої інстанції скасуванню.

Відповідно до протоколу про адміністративне правопорушення від 15.11.19 р., складеного заступником начальника Дніпровського відділу державної виконавчої служби м. Києва Головного територіального управління юстиції у м. Києві М., ОСОБА_1 не сплачує аліменти, що призвело до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 6 місяців із дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, сукупний розмір якої згідно з розрахунком від 31.10.19 р. за період з 20.06.08 р. по 26.06.19 р. становить 179954,26 грн, а за період з 06.02.18 р. по 31.10.19 р. сукупний розмір становить 26500 грн, що перевищує суму відповідних платежів за 6 місяців, чим скоїв адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 183-1 КпАП.

Об'єктивно наведені у протоколі про адміністративне правопорушення обставини підтверджуються: виконавчим листом від 11.07.08 р.; постановою про відкриття виконавчого провадження від 28.02.13 р.; довідкою-розрахунком заборгованості ОСОБА_1 за аліментами; поясненнями в судовому засіданні заступника начальника Дніпровського відділу державної виконавчої служби м. Києва Головного територіального управління юстиції у м. Києві М. щодо розміру заборгованості за аліментами; поясненнями в суді потерпілої ОСОБА_2 про ухилення ОСОБА_1 від сплати аліментів на утримання їх спільного сина.

⁷ Євтеєва Д. П. Про деякі питання застосування норми щодо ухилення від сплати аліментів на утримання дітей (ст. 164 КК України). Там само.

⁸ ЄДРСР. URL: reyestr.court.gov.ua/Review/88812167.

⁹ ЄДРСР. URL: reyestr.court.gov.ua/Review/87145480.

Принцип неприпустимості зворотної дії в часі нормативних актів знайшов своє закріплення в міжнародно-правових актах, зокрема у Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини (ст. 7).

Таким чином, апеляційний суд, розглядаючи протокол про адміністративне правопорушення від 15.11.19 р. щодо ОСОБА_1, виходить із суми несплачених ним аліментів на утримання дитини за період з 06.02.18 р. по 31.10.19 р., тобто 18 місяців, яка становить 26500 грн. Суд не бере до уваги доводи ОСОБА_1 і його захисника в апеляційній скарзі та в судовому засіданні про невідповідність протоколу про адміністративне правопорушення вимогам ст. 256 КпАП, оскільки Протокол про адміністративне правопорушення від 15.11.19 р. стосовно ОСОБА_1 складено відповідно до положень ч. 1 ст. 256 КпАП правомочною на те посадовою особою — заступником начальника Дніпровського районного відділу державної виконавчої служби м. Києва М., повноваження якого, крім іншого, підтверджені довіреностями від 15.01.19 р. та 08.01.20 р., містить усі обов'язкові дані, передбачені зазначеною статтею та є одним із доказів про подію правопорушення й особу порушника.

Не заслуговують на увагу й твердження сторони захисту про відсутність у матеріалах справи належного розрахунку заборгованості за аліментами, оскільки вони спростовуються такими розрахунками від 31.10.19 р. та від 03.02.20 р., відповідно до яких сума несплачених ОСОБА_1 аліментів на утримання дитини за період з 06.02.18 р. по 31.10.19 р., тобто за 18 місяців, становить 26500 грн.

Що стосується посилання ОСОБА_1 на незгоду з такими розрахунками та їх оспорування, то ні ним, ні його захисником не надані докази на оскарження їх у встановленому законом порядку. Щодо долучених під час розгляду справи в суді звернень ОСОБА_1 до Дніпровського РВ ДВС м. Києва стосовно обчислення заборгованості, то, як убачається з їх змісту, у них він не погоджується із проведенням такого розрахунку з 20.06.08 р. та з відповідною сумою заборгованості, що знаходиться поза предметом дослідження у справі про адміністративне правопорушення та стосується його цивільного зобов'язання зі сплати заборгованості.

При цьому будь-яких доказів на спростування суми заборгованості зі сплати аліментів за період

з 06.02.18 р. по 31.10.19 р. ОСОБА_1 суду не надано. Не встановлені вони й апеляційним судом.

Безпідставними є також доводи ОСОБА_1 про те, що ним були в повному обсязі сплачені аліменти за 2017 — 2019 роки і, виходячи з цього, про відсутність події та складу адміністративного правопорушення, оскільки такі виплати були здійснені ним лише після складання відповідного протоколу від 15.11.19 р., а саме: 19.11.19 р. — у сумі 42000 грн. та 28.11.19 р. — сумі 7000 грн. Крім того, посилання ОСОБА_1 на те, що кошти в сумі 49000 грн були ним сплачені на погашення заборгованості за аліментами за 2017 — 2019 роки, є його суб'єктивним трактуванням, яке не повною мірою узгоджується із законом.

Таким чином, судом встановлено, що ОСОБА_1, будучи за рішенням суду зобов'язаним до сплати аліментів на користь ОСОБА_2 на утримання сина ОСОБА_3 у розмірі 1500 грн щомісяця, починаючи з 20.06.08 р. і до повноліття дитини, їх не сплачує, що призвело до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 6 місяців із дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, а саме 26500 грн за період з 06.02.18 р. по 31.10.19 р., чим скоїв адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 183-1 КпАП.

Таким чином, ст. 183-1 КпАП установлює адміністративну відповідальність за несплату аліментів та передбачає суспільно корисні роботи як вид адміністративного стягнення, і ця норма не має зворотної дії в часі. При цьому період часу несплати аліментів особою до вступу в дію ст. 183-1 КпАП не може братися до уваги при обрахунку сукупного розміру аліментної заборгованості як умови притягнення до адміністративної відповідальності за таке правопорушення.

Розглянемо іншу справу, де правовий наслідок у випадку *за ухилення від сплати аліментів* тягне *кримінальну відповідальність*.

За матеріалами справи¹⁰ встановлено, що позивачка 09.07.12 р. звернулася до Малинського районного суду з позовом до відповідача. Просить стягувати з відповідача на утримання неповнолітньої дитини ОСОБА_3 аліменти у твердій грошовій сумі в розмірі 1000 грн щомісяця. Зазначила, що відповідач матеріальної допомоги на утримання дитини не надає, але, будучи приватним підприємцем, має реальну можливість допомагати дитині. Судом встановлено, що відпо-

¹⁰ ЄДРСР. URL: reyestr.court.gov.ua/Review/26990502.

відач є приватним підприємцем, має мінливі заробітки. Тому суд вважає, що вимоги позивачки щодо стягнення аліментів з відповідача у твердій грошовій сумі є обґрунтованими. Позов задоволено повністю.

Однак відповідач на утримання неповнолітньої дитини (ОСОБА_1) з 01.10.12 р. по 31.05.17 р., маючи змогу заробляти гроші та сплачувати аліменти, будучи неодноразово попередженим про *кримінальну відповідальність за ухилення від сплати аліментів*, умисно, злісно ухиляється від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання дитини (аліментів), яке виявилось в тому, що обвинувачений офіційно на роботу не влаштувався, на обліку в Державному центрі зайнятості не перебував, приховував свої доходи від отриманих сторонніх заробітків та достатньої допомоги на утримання дитини не надавав. За період з 01.10.12 р. по 31.05.17 р. ОСОБА_1 сплатив аліменти в розмірі 6700 грн, що становить 119,64 грн за місяць, створивши за вищезазначений час заборгованість у розмірі 51009,68 грн.

На нього було відкрито кримінальне провадження за обвинуваченням за ст. 164 КК.

За матеріалами кримінальної справи¹¹ встановлено, що допитаний у судовому засіданні обвинувачений ОСОБА_1 свою вину у вчиненні інкримінованого йому злочину не визнав і показав, що рішенням суду йому встановлено сплачувати аліменти на утримання свого сина в розмірі 1000 грн щомісяця. Однак за період з 01.10.12 р. по 31.05.17 р. він не мав офіційної роботи й підробляв без оформлення трудового договору. У зв'язку з цим сплачував по 100 — 200 грн на місяць. Також звертався до центру зайнятості, але там пропонували роботу, яка його не влаштовувала. За таких обставин виникла заборгованість за аліментами. Вважає, що ухилення від сплати аліментів виражається в повній несплаті присуджених коштів, а він частково погашав вищезазначену заборгованість.

Аналізуючи досліджені докази в їх сукупності, суд визнає доведеною вину ОСОБА_1 у вчиненні інкримінованого йому злочину і кваліфікує його дії за ч. 1 ст. 164 КК за ознаками злісного ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання дітей (аліментів). Призначаючи обвинуваченому вид і міру покарання, суд відповідно до ст. 65 КК ураховує

ступінь тяжкості вчиненого злочину, особу винного та обставини, що пом'якшують і обтяжують покарання.

Враховуючи вищевикладене, суд вважає за доцільне призначити обвинуваченому покарання в межах, передбачених санкцією ч. 1 ст. 164 КК, у вигляді 120 годин громадських робіт.

Ухвалою Житомирського апеляційного суду від 01.04.19 р.¹² вирок місцевого суду залишено без змін.

Твердження апелянта про те, що *не може визнаватися злісним ухилення від сплати аліментів*, яке, хоча й тривало значний проміжок часу чи мало систематичний характер, було вимушеним з боку особи, на яку такий обов'язок покладено, є безпідставними.

Про *злісний характер ухилення від сплати аліментів можуть свідчити*: тривалість ухилення (приміткою до ст. 164 КК передбачене виникнення заборгованості зі сплати таких коштів у розмірі, що сукупно складають суму виплат за 3 місяці відповідних платежів), продовження ухилення після попередження про необхідність виконання свого обов'язку та можливість кримінальної відповідальності з боку державного виконавця, неодноразове звернення потерпілого чи інших осіб до винної особи з цього приводу тощо.

Також під час розгляду кримінального провадження в суді першої інстанції будь-яких обставин, які свідчили б про поважність причини або вимушеність несплати ОСОБА_2 аліментів (хвороба, каліцтво, обов'язок з утримання інших осіб, тривале відрядження тощо), не виявлено та в апеляційній скарзі не наведено.

Відповідно до п. 65 рішення ЄСПЛ у справі «Коробов проти України» від 21.10.11 р.¹³, при оцінці доказів, як правило, суд застосовує критерій доведення «*поза розумним сумнівом*». Така доведеність може впливати зі співіснування достатньо переконливих, чітких та узгоджених між собою висновків чи схожих неспростовних презумпцій факту.

Таким чином, установивши у ст. 91 КПК обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, належність і допустимість доказів, з урахуванням доводів сторони захисту та наведенням мотивів на їх спростування, суд першої інстанції дійшов висновку про доведеність поза розумним сумнівом вини обвинуваченого ОСОБА_2 у вчиненні цього кримінального правопорушення.

¹¹ ЄДРСР. URL: reyestr.court.gov.ua/Review/70958488.

¹² ЄДРСР. URL: reyestr.court.gov.ua/Review/80975433.

¹³ Справа «Коробов проти України» (заява № 39598/03): рішення ЄСПЛ від 21.07.11 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_790.

З вищенаведеними висновками місцевого суду погоджується й апеляційний суд і, враховуючи фактичні обставини кримінального провадження, відсутність істотних порушень кримінального процесуального законодавства, які б, безумовно, тягнули за собою скасування судового рішення, не вбачає підстав для скасування вироку суду.

Відповідач на утримання неповнолітньої дитини подав касаційну скаргу¹⁴.

Касаційна інстанція вказала щодо *касаційних доводів* засудженого про відсутність складу інкримінованого кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 164 КК через відсутність у його діях злісного ухилення від сплати аліментів, то вони *не заслуговують* на увагу з огляду на таке.

Об'єктом цього злочину є право неповнолітніх дітей на повноцінне життя та всебічний (фізичний, психічний і соціальний) розвиток.

Предметом злочину, який аналізується, є кошти, що за рішенням суду підлягають сплаті на утримання дітей.

З об'єктивного боку злочин, передбачений ч. 1 ст. 164 КК, може бути вчинений у формі злісного ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання дітей (аліментів).

При цьому діяння можуть виражатись як у *прямій відмові* від сплати установлених судом аліментів, так і в *інших діях* (бездіяльності), які фактично унеможливають виконання зазначеного обов'язку.

Судами правильно враховано, що ОСОБА_1 був обізнаним щодо наявності рішення суду про стягнення з нього аліментів та обов'язок виконувати це рішення, адже повідомлений державним виконавцем під розписку про необхідність сплати аліментів і наслідки ухилення від їх сплати. Крім того, ОСОБА_1 неодноразово викликався до державного виконавця із приводу невиконання рішення про стягнення аліментів, попереджався про кримінальну відповідальність і зобов'язувався погашати заборгованість зі сплати аліментів, але, незважаючи на це, аліменти у розмірі, визначеному рішенням суду, не сплачував. Натомість вказував виконавцю, що його інформували працівники поліції про те, якщо він сплачуватиме 100 — 200 грн на місяць, то його не притягнуть до відповідальності, в такому розмірі він і сплачував аліменти.

Судовими рішеннями також *установлено*, що ОСОБА_1 мав змогу заробляти гроші і сплачувати алі-

менти, оскільки у зазначений період він на лікуванні та на обліку в центрі зайнятості не перебував, тобто не існувало жодних обставин, які свідчили б про поважність причин або вимушеність несплати. Ба більше, засуджений відмовлявся від роботи, запропонованої центром зайнятості, оскільки вакансії були для нього низькооплачуваними, хоча фактично він не мав стабільного доходу, у зв'язку з чим накопичувалася заборгованість за аліментами.

Посилання скаржника на те, що він частково сплачував аліменти, тому в його діях *відсутнє злісне ухилення*, не заслуговують на увагу, адже, незважаючи на незначні платежі (по 100 — 200 грн), решту коштів, визначених рішенням суду, він не сплатив, що призвело до заборгованості, яка значно перевищує суму виплат за 3 місяці (51 009,68 грн). Твердження про те, що він не мав змоги сплачувати аліменти через відсутність роботи, також не слід брати до уваги, оскільки зазначена обставина в жодному разі не звільняє ОСОБА_1 від обов'язку утримання дитини. Будучи обізнаним про наявність заборгованості, засуджений протягом майже 5 років не вживав жодних заходів для усунення негативних наслідків, спричинених його діями.

Ці обставини вказують *саме на злісне ухилення* ОСОБА_1 від сплати аліментів, вони *підтверджені доказами*, яким місцевий суд у порядку ст. 94 КПК дав оцінку з точки зору їх належності, допустимості, достовірності, а сукупності цих доказів — з точки зору достатності та взаємозв'язку і прийняв обґрунтоване рішення про доведеність винуватості ОСОБА_1 у вчиненні інкримінованого йому злочину.

У зв'язку з цим касаційну скаргу засудженого було залишено без задоволення.

Таким чином, необхідною умовою притягнення до кримінальної відповідальності за злісну несплату аліментів є наявність рішення суду, що набрало чинності та зобов'язує особу сплачувати аліменти. Стаття 164 КК передбачає *злісне ухилення* від сплати коштів на утримання дітей (аліментів). У ній зазначаються не тільки діяння боржника, спрямовані на невиконання рішення суду (ухилення), але й наслідок цих дій — виникнення у винного аліментної заборгованості зі сплати таких коштів. При цьому обставини, які вказують на злісне ухилення від сплати аліментів, мають бути *підтверджені доказами* і прийняті судом.

¹⁴ ЄДРП. URL: reyestr.court.gov.ua/Review/89034919.

Р. Мохнюк

Презумпція правомірності правочину та нікчемність
правочину — хто кого 37

О. Розгон

Ухилення та злісне ухилення від сплати аліментів
на дитину: відмінності у правових наслідках 41

Д. Майстро

Право на таємницю про стан здоров'я
при проведенні перевірок обґрунтованості видачі
та продовження листків непрацездатності 47

В. Кучерявенко

Спростування як спосіб цивільно-правового захисту
особистих немайнових прав, порушених унаслідок
поширення недостовірної інформації 49

І. Мулява

Усунення спадкоємця від права на спадкування 54

Кримінальні справи

О. Дем'янова, Ю. Циганюк

Оскарження повідомлення про підозру:
досвід однієї спроби 56

Історія адвокатури

В. Філімоніхін

Адвокат Марко Віленський: доля обірвана у Биківні 60

Я. Файзулін, І. Василик

Андрій Лівіцький — адвокат, президент Української
Народної Республіки 61

Головний редактор

Ізовітова Л. П.

Редактор

Ковтун М. С.

Загальний дизайн

Гладченко Ю. О.

Відповідальний випускаючий

Олійник Е. М.

Реєстраційне свідоцтво:

серія КВ № 20370-10170Р

Видавець

ТОВ «ФАКТОР-МЕДІА»

Редакція:

вул. Сумська, 106а,
м. Харків, 61002, Україна
тел.: (057) 76-500-76
e-mail: mskovtyn@gmail.com
www.id.factor.ua

Віддруковано

згідно з наданим
оригінал-макетом
у друкарні «Фактор-Друк»,
вул. Саратовська, 51,
м. Харків, 61030, Україна
тел.: (057) 717-53-55

Номер замовлення

06080

Загальний тираж видання

4300 екз.

Передплатний індекс: 86385**Періодичність виходу**

раз на місяць

Дата виходу

14.09.2020 р.

© ТОВ «ФАКТОР-МЕДІА», 2020.

Усі права на публікації захищені.

Відтворення та поширення
(розповсюдження) у будь-який спосіб
творів (окремих частин творів),
розміщених у бюлетені «Вісник
Національної асоціації адвокатів
України», допускається лише
за дозволом Національної асоціації
адвокатів України. При відтворенні
матеріалів, що містяться у бюлетені
«Вісник Національної асоціації адвокатів
України», посилання на видання
і вказівка імені (псевдоніма) автора
твору обов'язкові.